

UZASADNIENIE

I. WPROWADZENIE

Potrzeba uchwalenia ustawy z dnia 24 sierpnia 2007 r. *o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Wizowym Systemie Informacyjnym* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1041), zwanej dalej „ustawą o udziale RP w SIS i VIS”, była związana z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej i koniecznością wypełnienia powstałych z tego tytułu zobowiązań. Wdrożenie przepisów tzw. dorobku prawnego Schengen jest m.in. jednym z elementów udziału w Systemie Informacyjnym Schengen (SIS).

Celem opracowania ustawy zmieniającej ustawę o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Wizowym Systemie Informacyjnym, zwanej dalej „ustawą nowelizującą”, jest doprecyzowanie zakresu stosowania ustawy w związku z koniecznością dostosowania prawa krajowego do przepisów rozporządzeń unijnych dotyczących SIS (tzw. SIS recast), tj.:

- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1860 z dnia 28 listopada 2018 r. w sprawie użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen do celów powrotu nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (Dz. Urz. UE L 312 z 7.12.2018, s. 1) – zwanego dalej „rozporządzeniem 2018/1860”,
- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1861 z dnia 28 listopada 2018 r. w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen (SIS) w dziedzinie odpraw granicznych, zmiany konwencji wykonawczej do układu z Schengen oraz zmiany i uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1987/2006 (Dz. Urz. UE L 312 z 7.12.2018, s. 14, z późn. zm.) – zwanego dalej „rozporządzeniem 2018/1861”,
- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1862 z dnia 28 listopada 2018 r. w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen (SIS) w dziedzinie współpracy policyjnej i współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych, zmiany i uchylenia decyzji Rady 2007/533/WSiSW oraz uchylenia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1986/2006 i decyzji Komisji 2010/261/UE (Dz. Urz. UE L 312 z 7.12.2018, s. 56, z późn. zm.) – zwanego dalej „rozporządzeniem 2018/1862”.

Ponadto celem ustawy nowelizującej jest umożliwienie określonym organom dostępu do SIS od dnia określonego w decyzji Rady, zgodnie z art. 66 ust. 2 rozporządzenia 2018/1861 oraz art. 79 ust. 2 rozporządzenia 2018/1862.

II. OBOWIĄZUJĄCY STAN PRAWNY

Strefa Schengen, czyli obszar UE, na którym zniesiono wewnętrzne kontrole graniczne, powstała w 1995 roku. Obecnie (2021) strefa Schengen obejmuje 25 państw UE – z wyjątkiem Irlandii, która utrzymuje w mocy klauzulę *opt-out* i zarządza własną wspólną strefą podróżowania, a także Bułgarii, Chorwacji, Cypru i Rumunii, które są zobowiązane do przystąpienia do strefy Schengen. Do strefy należą również cztery kraje spoza UE: Islandia, Norwegia, Szwajcaria i Liechtenstein.

Każde państwo ubiegające się o włączenie do strefy Schengen musi spełnić 4 warunki, tj.:

- wykazać, że jest w stanie wziąć odpowiedzialność za kontrolowanie zewnętrznej granicy strefy Schengen, również w imieniu innych państw tej strefy;
- stosować określone przepisy Schengen, takie jak zasady dotyczące kontroli granicznej na lądzie, morzu i w powietrzu, wydawania wiz, współpracy policyjnej i ochrony danych osobowych;
- podjąć skuteczną współpracę z innymi państwami Schengen w celu utrzymania wysokiego poziomu bezpieczeństwa po zniesieniu kontroli na granicach wewnętrznych;
- ustanowić połączenie z tzw. wielkoskalowymi systemami informacyjnymi UE, w tym z SIS.

Praktyka pokazuje, że ostatni z warunków jest kluczowy dla spełnienia pozostałych. Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku wewnątrz strefy Schengen oraz efektywne zarządzanie granicą zewnętrzną wymaga bowiem wdrożenia systemów informatycznych umożliwiających współpracę krajów tej strefy.

SIS należy postrzegać przede wszystkim jako narzędzie wspierające zarządzanie granicami zewnętrznymi UE oraz służące zapewnieniu bezpieczeństwa i porządku wewnątrz strefy Schengen. Brak kontroli na granicach wewnętrznych UE oraz związana z tym możliwość swobodnego poruszania się po obszarze Unii, gwarantowana obywatelom państw członkowskich UE, jest uznawana za jedno z praw podstawowych i zarazem największych osiągnięć integracji europejskiej.

Fundament prawny strefy Schengen tworzą:

- Układ z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r., który stworzył prawną podstawę stopniowego zniesienia kontroli granicznych na granicach państw – stron tego układu;
- Konwencja Wykonawcza z dnia 19 czerwca 1990 r., określająca jak zniesienie kontroli na granicach wewnętrznych ma wyglądać w praktyce. W Konwencji ustanowiono także zestaw niezbędnych środków, które – w konsekwencji zniesienia kontroli na granicach wewnętrznych – przewidywały poprawę kontroli na granicach zewnętrznych, procedurę wystawiania jednolitych wiz, przeciwdziałanie handlowi narkotykami oraz utworzenie wspólnego systemu wymiany informacji, zwanego Systemem Informacyjnym Schengen – tzw. środki kompensacyjne.

Włączenie dorobku prawnego Schengen w ramy prawne Unii Europejskiej nastąpiło w wyniku podpisania Traktu z Amsterdamu w dniu 2 października 1997 r. (wszedł w życie 1 maja 1999 r.). Od tego momentu decyzje dotyczące strefy Schengen podejmowane były na poziomie wspólnotowym.

Główna część tzw. *acquis* Schengen – związana z procedurami przekraczania granic zewnętrznych i kontroli osób na tych granicach wraz z politykami wizową i azylową – została wówczas umieszczona w nowym Tytule IV Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. Pozostała część prawodawstwa Schengen, obejmująca instrumenty dotyczące bezpieczeństwa, została wprowadzona do Tytułu VI Traktatu o Unii Europejskiej.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen) jest aktem prawa UE, który wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowany w państwach członkowskich zgodnie z Traktatami. Rozporządzenie jest nadrzędne w stosunku do prawa krajowego.

SIS został pierwotnie ustanowiony na mocy postanowień tytułu IV Konwencji Wykonawczej z dnia 19 czerwca 1990 r. do Układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. między Rządami Państw Unii Gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach (Dz. Urz. UE L 239 z 22.09.2000, z późn. zm.).

SIS umożliwił w praktyce zrealizowanie postulatu swobody przepływu osób, tworząc strefę Schengen. Krąg państw będących stronami Konwencji Wykonawczej do Układu z Schengen z biegiem czasu rozszerzał się, ostatecznie wszystkie państwa będące stronami Układu z Schengen stały się stronami Konwencji.

System zawierał informacje na temat osób, które mogły być zaangażowane w poważne przestępstwa lub które mogły nie mieć prawa do wjazdu na teren UE lub przebywania na nim. Obejmował także wpisy na temat osób zaginionych, w szczególności dzieci, oraz informacje dotyczące pojazdów, broni palnej, banknotów oraz dokumentów tożsamości, które zostały skradzione, przywłaszczone, utracone lub unieważnione.

Jednak ze względu na szybki postęp technologiczny oraz geograficzne powiększenie UE konieczne stało się zastąpienie tego systemu. Zaktualizowana wersja SIS (SIS 1+) miała z założenia umożliwić powiększenie strefy Schengen o nowe kraje UE. Niezbędne było również jej ulepszenie, by zastąpić wyjściowy system bardziej nowoczesnym systemem oferującym dodatkowe funkcjonalności.

Konsekwencją rozszerzenia UE na przestrzeni lat było włączenie do strefy nowych państw. W związku z tym, że infrastruktura techniczna SIS uniemożliwiała przetłoczenie ich do istniejącego systemu, zdecydowano o zastąpieniu SIS nowym Systemem Informacyjnych Schengen drugiej generacji (SIS II). Docelowo wszystkie państwa członkowskie miały obowiązek wprowadzić SIS II, który miał być systemem o dużo większej funkcjonalności.

Dodatkowym powodem uruchomienia systemu SIS II były też ograniczone możliwości przetwarzania tak dużej ilości danych przez SIS 1+.

Opracowanie systemu SIS II powierzono Komisji na mocy rozporządzenia Rady (WE) nr 2424/2001 i decyzji Rady 2001/886/WSiSW. Został on następnie ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1987/2006 i decyzją Rady 2007/533/WSiSW.

Rozporządzenie i decyzja zastąpiły art. 92–119 Konwencji Wykonawczej do Układu z Schengen oraz decyzje i deklaracje Komitetu Wykonawczego Schengen dotyczącego SIS. Przepisy dorobku prawnego Schengen i prawa wspólnotowego dotyczące SIS zostały wdrożone do polskiego porządku prawnego w drodze *ustawy o udziale RP w SIS i VIS*, która kompleksowo reguluje zasady i sposób realizacji udziału w SIS II.

Rozporządzenie (WE) nr 1987/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. *w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen drugiej generacji (SIS II)* (Dz. Urz. UE L 381 z 28.12.2006, s. 4–23, z późn. zm.) określa warunki i procedury dokonywania oraz przetwarzania wpisów w SIS II odnoszących się do obywateli państw trzecich, wymiany informacji uzupełniających i danych dodatkowych w celu odmowy pozwolenia na wjazd lub pobyt na terytorium państw członkowskich.

Decyzja Rady 2007/533/WSiSW z dnia 12 czerwca 2007 r. *w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen drugiej generacji (SIS II)* (Dz. Urz. UE L 205 z 7.08.2007, s. 63–84, z późn. zm.) określa warunki i procedury dokonywania oraz przetwarzania wpisów w SIS II dotyczących osób i przedmiotów oraz wymiany informacji uzupełniających i danych dodatkowych w celach związanych ze współpracą policyjną i sądową w sprawach karnych.

W dniu 21 grudnia 2016 r. zaproponowano przegląd SIS, którego celem było wprowadzenie istotnych ulepszeń technicznych i operacyjnych do systemu, nowych kategorii wpisów i funkcjonalności

oraz zapewnienie skuteczniejszej wymiany informacji między państwami członkowskimi oraz z agencjami UE, takimi jak Europol, Eurojust i FRONTEX.

Po dwóch latach prac, 28 listopada 2018 r., przyjęto pakiet reform SIS (rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1860, 2018/1861, 2018/1862), które wprowadzają bardzo istotne zmiany w zakresie tego systemu. Obejmuje on jego techniczne i operacyjne ulepszenie w celu dalszego wzmocnienia skuteczności operacyjnej i wydajności SIS.

Ww. rozporządzenia w szczególności wprowadzają nowe kategorie wpisów:

- 1) wpisy na potrzeby rozpytania kontrolnego, będącego krokiem pośrednim między kontrolą niejawną a kontrolą szczególną, pozwalającym na przesłuchanie danej osoby;
- 2) wpisy o nieznanach osobach podejrzanych lub poszukiwanych, czyli wprowadzanie do SIS odbitek linii papilarnych palców lub dłoni znalezionych na miejscu poważnego przestępstwa lub incydentu terrorystycznego i uznanych za należące do sprawcy;
- 3) wpisy prewencyjne o dzieciach zagrożonych uprowadzeniem przez rodzica oraz dzieciach i osobach wymagających szczególnego traktowania, którym należy uniemożliwić podróżowanie dla ich własnej ochrony (np. gdy podróż może się wiązać z ryzykiem przymusowego małżeństwa czy handlu ludźmi);
- 4) wpisy do celów powrotu, czyli odnotowywanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemców, którzy nielegalnie przebywają w UE, do powrotu.

Rozporządzenia rozszerzają także wykaz przedmiotów, których dotyczyć mogą wpisy, m.in. o fałszywe dokumenty i możliwe do zidentyfikowania przedmioty o dużej wartości oraz sprzęt IT.

Zgodnie z przepisami końcowymi nowych rozporządzeń, data rozpoczęcia eksploatacji SIS zostanie określona przez Komisję Europejską, nie później niż w dniu 28 grudnia 2021 r., po zweryfikowaniu, czy zostały spełnione następujące warunki:

- a) przyjęto akty wykonawcze do stosowania rozporządzeń;
- b) państwa członkowskie powiadomiły Komisję Europejską o zakończeniu niezbędnych technicznych i prawnych przygotowań do przetwarzania danych SIS i wymiany informacji uzupełniających zgodnie z rozporządzeniem;
- c) eu-LISA (Agencja Unii Europejskiej ds. Zarządzania Operacyjnego Wielkoskalowymi Systemami Informatycznymi w Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości) powiadomiła Komisję Europejską o pomyślnym zakończeniu wszystkich działań w zakresie testowania w odniesieniu do CS-SIS i interakcji między CS-SIS i N.SIS.

Uchwalona w dniu 24 sierpnia 2007 r. ustawa *o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Systemie Informacji Wizowej* zawierała przepisy umożliwiające udział Polski w SIS i VIS. Przedmiotowy akt prawny miał na celu zapewnienie sprawnej realizacji określonych w przepisach UE kompetencji związanych z SIS i VIS przez organy krajowe. W związku z powyższym w ustawie określono, jakie kompetencje przysługują poszczególnym organom. Dzięki uchwaleniu ustawy *o udziale RP w SIS i VIS* zagwarantowano zgodność polskiego prawa z zasadami i środkami ochrony systemu i danych przewidzianych w przepisach europejskich, w szczególności w zakresie przetwarzania danych osobowych, w tym kontroli dostępu do sprzętu, kontroli nośników danych, kontroli gromadzenia danych, kontroli użytkownika, kontroli dostępu do danych, kontroli transmisji danych oraz kontroli dostarczania danych. Przepisy ustawy przewidywały również odpowiedzialność Skarbu

Państwa za szkody spowodowane niezgodnym z prawem działaniem lub zaniechaniem związanym z wykorzystywaniem danych SIS lub VIS.

Ustawa o udziale RP w SIS i VIS została zmieniona ustawą z 2010 r. (Dz. U. poz. 233), która dostosowywała prawo polskie do następujących aktów prawnych:

- decyzji Rady 2007/533/WSiSW z dnia 12 czerwca 2007 r. w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen drugiej generacji (SIS II), zwanej dalej „decyzją 2007/533/WSiSW”;
- rozporządzenia (WE) nr 1987/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen drugiej generacji (SIS II), zwanego dalej „rozporządzeniem 1987/2006”;
- rozporządzenia (WE) nr 1986/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie dostępu służb odpowiedzialnych w państwach członkowskich za wydawanie świadectw rejestracji pojazdów do Systemu Informacyjnego Schengen drugiej generacji (SIS II);
- decyzji Rady (WE) 2008/633/WSiSW z dnia 23 czerwca 2008 r. w sprawie dostępu wyznaczonych organów państw członkowskich i Europolu do Wizowego Systemu Informacyjnego (VIS) do celów jego przeglądania, w celu zapobiegania przestępstwom terrorystycznym i innym poważnym przestępstwom, ich wykrywania i ścigania (Dz. Urz. UE L 218 z 13.08.2008, s. 129);
- rozporządzenia (WE) nr 767/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. w sprawie Wizowego Systemu Informacyjnego (VIS) oraz wymiany danych pomiędzy państwami członkowskimi na temat wiz krótkoterminowych (rozporządzenie w sprawie VIS) (Dz. Urz. UE L 218 z 13.08.2008, s. 60);
- rozporządzenia (WE) nr 810/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiającego Wspólnotowy Kodeks Wizowy (kodeks wizowy) (Dz. Urz. UE L 243 z 15.09.2009, s. 1).

W kolejnych latach zmiany wprowadzone w ustawie wynikały głównie z nowelizacji ustaw o cudzoziemcach, o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, o Krajowej Administracji Skarbowej, o Służbie Ochrony Państwa oraz o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości.

III. PRZYCZYNY WPROWADZENIA ZMIAN DO USTAWY

Ustawa nowelizująca wprowadza szereg zmian, których celem jest dostosowanie obowiązującej ustawy do prawa Unii Europejskiej, tak aby polskie przepisy odpowiadały założeniom i celom aktów unijnych w zakresie SIS.

Wszystkie zmiany były konsultowane z polskimi organami uprawnionymi do udziału w SIS, które stosują przepisy ustawy w praktyce. Przeprowadzone konsultacje wykazały konieczność podjęcia prac legislacyjnych zmierzających do zapewnienia jednolitej interpretacji przepisów oraz pełnej zgodności prawa polskiego z prawem UE.

Większość zmian jest podyktowana koniecznością dostosowania przepisów obecnie obowiązującej ustawy w zakresie umożliwiającym udział odpowiednim organom w „zmodernizowanym” SIS, w którym mają być m.in. wprowadzane nowe kategorie wpisów, w tym rozszerzony wykaz dotyczący przedmiotów.

IV. WYKAZANIE RÓŻNIC POMIĘDZY DOTYCHCZASOWYM A PROPONOWANYM STANEM PRAWNYM – OMÓWIENIE PRZEPISÓW USTAWY NOWELIZUJĄCEJ

1) Art. 1 pkt 2 lit. a ustawy nowelizującej – zmiana art. 2 pkt 5 ustawy

Art. 2 pkt 5 ustawy definiuje „dane SIS” poprzez odesłanie do art. 20 ust. 1 i 2 rozporządzenia 1987/2006 oraz do art. 20 ust. 1–3 decyzji 2007/533/WSiSW. Zmiana polega na powiązaniu definicji „dane SIS” z aktami prawa unijnego dotyczącymi SIS recast, tj. art. 4 ust. 1 rozporządzenia 2018/1860 oraz z art. 20 ust. 1 i 2 rozporządzenia 2018/1861 i z art. 20 ust. 1–3 rozporządzenia 2018/1862.

W związku z tym, że w zmodernizowanym SIS mają być wprowadzane nowe kategorie wpisów, ustawa nowelizująca umożliwi wykonywanie uprawnień przez zaangażowane podmioty również po uruchomieniu zmodernizowanego SIS.

2) Art. 1 pkt 2 lit. b ustawy nowelizującej – zmiana art. 2 pkt 7 ustawy

Art. 2 pkt 7 ustawy definiuje „informacje uzupełniające”. Zmiana polega na powiązaniu definicji „informacji uzupełniających” z dwoma spośród aktów prawa unijnego dotyczących SIS recast, tj. art. 3 pkt 2 rozporządzeń 2018/1861 i 2018/1862.

Należy mieć przy tym na względzie (także w kontekście pozostałych zamieszczonych w ustawie definicji), że oba ww. rozporządzenia zawierają w istocie regulacje konstrukcyjne dla systemu SIS, podczas gdy rozporządzenie 2018/1860, co do zasady, normuje w ramach systemu dodatkowy mechanizm wpisów (wpisy powrotowe) – co potwierdza treść jego art. 5 i 19, w których zawarto szereg odesłań do przepisów rozporządzenia 2018/1861. Z tego też względu odpowiednie regulacje zawarte w rozporządzeniu 2018/1861 stosuje się do wpisów powrotowych na ww. podstawie (oraz uwzględniając funkcjonowanie tych wpisów w ramach SIS) bez potrzeby zamieszczania w tym zakresie odesłania do przepisów rozporządzenia 2018/1860 (wówczas w istocie kaskadowego).

3) Art. 1 pkt 2 lit. c ustawy nowelizującej – zmiana art. 2 pkt 10 ustawy

Art. 2 pkt 10 ustawy definiuje „kopię krajową” poprzez odesłanie do art. 4 ust. 1 lit. b rozporządzenia 1987/2006 oraz do art. 4 ust. 1 lit. b decyzji 2007/533/WSiSW. Zmiana polega na powiązaniu definicji „kopia krajowa” z aktami prawa unijnego dotyczącymi SIS recast, tj. art. 4 ust. 1 lit. b rozporządzeń 2018/1861 i 2018/1862.

4) Art. 1 pkt 2 lit. d ustawy nowelizującej – zmiana art. 2 pkt 14a, 15 i 15a ustawy

Art. 2 pkt 14a wprowadza definicję „system centralny SIS”, która zastąpi pojęcie „system centralny SIS II”. Zmiana ta ma charakter redakcyjny, a jej wprowadzenie wiąże się ściśle z potrzebą ujednolicenia nazewnictwa w prawie krajowym z terminologią stosowaną w prawie unijnym dotyczącym SIS oraz wiąże definicję „system centralny SIS” z aktami prawa unijnego dotyczącymi SIS recast, tj. art. 4 ust. 1 lit. a rozporządzeń 2018/1861 i 2018/1862.

Art. 2 pkt 15 ustawy definiuje „System Informacyjny Schengen” poprzez odesłanie do art. 1 i 4 rozporządzenia 1987/2006 oraz w art. 1 i 4 decyzji 2007/533/WSiSW. Zmiana polega na powiązaniu definicji „System Informacyjny Schengen” z aktami prawa unijnego dotyczącymi SIS recast, tj. art. 1 i 4 rozporządzeń 2018/1861 i 2018/1862.

Art. 2 pkt 15a wprowadza definicję „system krajowy N.SIS”, która zastąpi pojęcie „system krajowy N.SIS II”. Zmiana ta ma charakter redakcyjny, a jej wprowadzenie wiąże się ściśle z potrzebą ujednolicenia nazewnictwa w prawie krajowym z terminologią stosowaną w prawie unijnym

dotyczącym SIS oraz wiąże definicję „system krajowy N.SIS” z aktami prawa unijnego dotyczącymi SIS recast, tj. art. 4 ust. 1 lit. b rozporządzeń 2018/1861 i 2018/1862.

5) Art. 1 pkt 2 lit. e ustawy nowelizującej – dodanie art. 2 pkt 20–24 ustawy

Art. 2 pkt 20 ma na celu wprowadzenie definicji „dopasowania danych SIS” oraz powiązanie jej z art. 3 pkt 7 rozporządzenia 2018/1861 i art. 3 pkt 6 rozporządzenia 2018/1862.

W art. 2 pkt 21 proponuje się wprowadzenie definicji „tożsamości przywłaszczonej” w celu doprecyzowania, w przypadku jakich danych uruchamiana będzie procedura dot. ujawnienia tożsamości przywłaszczonej oraz powiązanie jej z art. 47 rozporządzenia 2018/1861 oraz z art. 62 rozporządzenia 2018/1862.

Art. 2 pkt 22 ma na celu wprowadzenie nowej definicji „odsyłacza” oraz powiązanie jej z art. 48 rozporządzenia 2018/1861 i art. 63 rozporządzenia 2018/1862.

Art. 2 pkt 23 ma na celu wprowadzenie nowej definicji „danych biometrycznych” oraz powiązanie jej z art. 3 pkt 13 rozporządzenia 2018/1861 i art. 3 pkt 12 rozporządzenia 2018/1862.

Natomiast art. 2 pkt 24 ma na celu wprowadzenie nowej definicji „danych daktyloskopijnych” oraz powiązanie jej z art. 3 pkt 14 rozporządzenia 2018/1861 i art. 3 pkt 13 rozporządzenia 2018/1862.

6) Art. 1 pkt 3 ustawy nowelizującej – zmiana w art. 2 pkt 13, art. 5 ust. 2 pkt 5 i ust. 3, art. 6 pkt 4–7 oraz art. 11 ust. 2 ustawy

Zmiana na charakter redakcyjny. Jej celem jest ujednolicenie pisowni wyrażenia „państwo członkowskie” (poprzednio „Państwo Członkowskie”) w obrębie zmienianej ustawy – analogicznie do brzmienia zastosowanego w nowelizowanym art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy (art. 1 pkt 5 projektu). Motywem korekty było przyjęcie niezasadności posłużenia się w ww. zakresie wielką literą, zwłaszcza wobec odmiennej pisowni zastosowanej w obrębie tytułów aktów prawnych cytowanych w treści ustawy (np. w art. 6 pkt 7 i 9 ustawy).

7) Art. 1 pkt 4 ustawy nowelizującej – zmiana art. 3 ustawy

Z uwagi na dużą ilość zmian w art. 3 ustawy przedmiotowym przepisom nadane zostało nowe brzmienie.

Zmiany w art. 3 ust. 1 polegają na uzupełnieniu katalogu wpisów oraz zakresu, w jakim organy mogą przetwarzać dane w Systemie Informacyjnym Schengen zgodnie z rozporządzeniem 2018/1860, rozporządzeniem 2018/1861 oraz rozporządzeniem 2018/1862.

Zmiana brzmienia art. 3 ust. 1 pkt 4 wynika z konieczności dostosowania brzmienia przepisu do zakresu i warunków wprowadzania wpisów dotyczących odmowy wjazdu określonych na nowo w rozporządzeniu 2018/1861.

Dodanie art. 3 ust. 1 pkt 5 ma na celu dodanie nowego zakresu wpisów przetwarzanych w SIS dot. cudzoziemców, w stosunku do których została wydana decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu zgodnie z art. 3 ust. 1 rozporządzenia 2018/1860. Ustawodawca wprost wskazuje, że uprawnienia do bezpośredniego dostępu do Krajowego Systemu Informatycznego (KSI) w celu dokonywania wpisów danych SIS, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 5, przysługuje Straży Granicznej. Uzasadnione jest to faktem, że zgodnie z art. 310 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r.

o cudzoziemcach (Dz. U. z 2020 r. poz. 35, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o cudzoziemcach”, decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydaje właściwy miejscowo komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej.

Dodanie art. 3 ust. 1 pkt 7–10 ma na celu uwzględnienie nowych zakresów wpisów przetwarzanych w SIS dot. w szczególności dzieci zagrożonych uprowadzeniem przez rodzica, członka rodziny lub opiekuna oraz dzieci, którym należy uniemożliwić podróżowanie ze względu na konkretne i realne zagrożenie, że staną się ofiarami przestępstw terrorystycznych lub wezmą udział w popełnianiu takich przestępstw bądź zostaną zwerbowane lub zaciągnięte do ugrupowań zbrojnych lub zmuszone do aktywnego udziału w działaniach wojennych oraz osób pełnoletnich i dzieci narażonych na niebezpieczeństwo, którym należy uniemożliwić podróżowanie dla ich własnej ochrony (np. gdy podróż może się wiązać z ryzykiem handlu ludźmi, przymusowego małżeństwa lub przemocą warunkowaną płcią), tzw. „wpisy prewencyjne”.

Biorąc pod uwagę ww. kategorie wpisów (dotyczące w szczególności osób, które mogą być zagrożone nastąpieniem określonych okoliczności wymienionych w art. 32 rozporządzenia 2018/1862) i brak ich odpowiedników w prawie krajowym, a także przepisy ustawy z dnia 26 stycznia 2018 r. *o wykonywaniu niektórych czynności organu centralnego w sprawach rodzinnych z zakresu obrotu prawnego na podstawie prawa Unii Europejskiej i umów międzynarodowych* (Dz. U. poz. 416), jak również *Konwencji o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej*, sporządzonej w Stambule dnia 11 maja 2011 roku, projektodawca skonsultował z potencjalnie uprawnionymi organami kwestię dokonywania do SIS wpisów dotyczących kategorii wskazanych w art. 32 rozporządzenia 2018/1862. W następstwie ww. ustaleń w projekcie wskazano, że uprawnienia do bezpośredniego dostępu do KSI w celu dokonywania wpisów do SIS, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt:

- 7 – przysługują Policji, sądowi lub prokuraturze;
- 8 i 10 – Policji, Straży Granicznej, sądowi lub prokuraturze;
- 9 – Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, sądowi lub prokuraturze.

Nadając uprawnienia sądowi w zakresie przewidzianym w art. 3 ust. 1 pkt 7 uwzględniono możliwość podjęcia przez sąd rodzinny i opiekuńczy, na podstawie art. 109 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – *Kodeks rodzinny i opiekuńczy* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359), zwanej dalej „KRIO”, decyzji o zakazie wyjazdu dziecka bez zgody drugiego rodzica; analogiczna decyzja może zapaść także w postępowaniu prowadzonym na podstawie art. 97 KRIO.

Uprawnienia sądu w zakresie przewidzianym w art. 3 ust. 1 pkt 8 podyktowane są faktem, iż wskazane w nim okoliczności mogą ujawnić się m.in. podczas postępowań przed sądami rodzinnymi.

Nadając uprawnienia sądowi w zakresie przewidzianym w art. 3 ust. 1 pkt 9 projektodawca wziął pod uwagę celowość uwzględnienia decyzji podejmowanych w sprawach należących do właściwości sądów rodzinnych i nieletnich, wynikających z przepisów ustawy z dnia 26 października 1982 r. *o postępowaniu w sprawach nieletnich* (Dz. U. z 2018 r. poz. 969) dotyczących sytuacji przewidzianej w art. 30a tej ustawy, kiedy nieletni ukrywa się i nie można go ująć.

Ponadto, dostęp sądów do SIS w zakresie przewidzianym w art. 3 ust. 1 pkt 7–10 wynika z przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – *Kodeks postępowania cywilnego* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1575, z późn. zm.), zwanej dalej „KPC”, na podstawie których sądy opiekuńcze prowadzą postępowania, w których rozstrzygają w sprawach władzy rodzicielskiej lub opieki albo o odebraniu osób podlegających władzy

rodzicielskiej czy pozostających pod opieką. W kontekście tworzonych nowych kategorii wpisów wskazanym jest zatem, by sąd jako organ uprawniony do wprowadzania takich wpisów zapewniał właściwe wykonanie ww. orzeczeń.

Uprawnienia Straży Granicznej w zakresie przewidzianym w art. 3 ust. 1 pkt 8 i 10 przysługują ze względu na treść art. 1 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 października 1990 r. *o Straży Granicznej* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1486), zwanej dalej „ustawą o Straży Granicznej”, zgodnie z którym do zadań Straży Granicznej, w zakresie jej właściwości, należy m. in. rozpoznawanie, zapobieganie i wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców, w tym przestępstwa handlu ludźmi określonego w art. 189a Kodeksu karnego (art. 1 ust. 2 pkt 4 lit. j, a ponadto art. 9e ust. 1 pkt 6c oraz art. 9f ust. 1 pkt 2b ustawy o Straży Granicznej). Powyższe koreluje z kompetencją do dokonania w SIS obu ww. kategorii wpisów, które odnoszą się do osób pełnoletnich (pkt 10) oraz dzieci (pkt 8), którym należy uniemożliwić podróżowanie m. in. z uwagi na istnienie przesłanki zagrożenia, że staną się ofiarami handlu ludźmi.

Uprawnienia Policji w zakresie przewidzianym w art. 3 ust. 1 pkt 7–10 przysługują ze względu na treść art. 1 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. *o Policji* (Dz. U. z 2020 poz. 360, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o Policji”, zgodnie z którym do zadań Policji należy wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.

Uprawnienie Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego (dalej „ABW”) określone w art. 3 ust. 1 pkt 9 wynika stąd, że ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. *o działaniach antyterrorystycznych* (Dz. U. z 2019 r. poz. 796, z późn. zm.) nakłada na Szefa ABW odpowiedzialność za zapobieganie zdarzeniom terrorystycznym oraz w związku z treścią art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. *o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu* (Dz. U. z 2020 r. poz. 27, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o ABW oraz AW”, zgodnie z którym do zadań Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego należy m.in. rozpoznawanie, zapobieganie i wykrywanie przestępstw wymienionych w tym przepisie oraz ściganie sprawców. W związku z powyższym ABW jest organem właściwym w sprawie rozpoznawania przypadków dzieci, które mogą potencjalnie stać się uczestnikami działań prowadzonych na obszarach konfliktów zbrojnych czy też sprawcami lub ofiarami przestępstw o charakterze terrorystycznym.

Zmiany w art. 3 ust. 1 pkt 11 lit. a mają na celu dodanie nowego zakresu wpisów przetwarzanych w SIS, tj. wpisów na potrzeby rozpytania kontrolnego, będącego krokiem pośrednim między kontrolą niejawną a kontrolą szczególną, pozwalającym na przesłuchanie danej osoby oraz doprecyzowanie przepisów zgodnie z art. 36 rozporządzenia 2018/1862. W projekcie ustawy nowelizującej wskazano, że Policja, Służba Celno-Skarbowa, Straż Graniczna, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Żandarmeria Wojskowa oraz Centralne Biuro Antykorupcyjne posiadają uprawnienie do dokonywania wpisów do SIS dotyczących osób lub przedmiotów, tj.:

- a) pojazdów silnikowych niezależnie od układu napędowego;
- b) przyczep o masie własnej przekraczającej 750 kg;
- c) przyczep turystycznych;
- e) jednostek pływających;
- g) kontenerów;
- h) statków powietrznych;
- j) broni palnej;
- k) blankietów dokumentów urzędowych, które zostały skradzione, przywłaszczone, utracone lub

które mają charakter takich dokumentów, ale są fałszywe;

l) wydanych dokumentów tożsamości, takich jak paszporty, dowody tożsamości, dokumenty pobytowe, dokumenty podróży oraz prawa jazdy, które zostały skradzione, przywłaszczone, utracone lub unieważnione lub które mają charakter takich dokumentów, ale są fałszywe;

oraz bezgotówkowych środków płatniczych w celu przeprowadzania kontroli niejawnych, rozpytań kontrolnych lub kontroli szczególnych w celu zapobiegania przestępstwom, ich wykrywania, prowadzenia w ich sprawie postępowań przygotowawczych lub ich ścigania, w celu wykonania wyroku w sprawach karnych oraz w celu zapobiegania zagrożeniom dla bezpieczeństwa publicznego, jeżeli zachodzi co najmniej jedna z następujących okoliczności:

- istnieje wyraźna przesłanka, że dana osoba ma zamiar popełnić lub popełnia którekolwiek z przestępstw, o których mowa w art. 607w ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 534), zwanej dalej „KPK”,
- informacje, o których mowa w art. 37 ust. 1 rozporządzenia 1862/2018 są niezbędne do wykonania kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego polegającego na pozbawieniu wolności w odniesieniu do osoby skazanej za popełnienie któregośkolwiek z przestępstw, o których mowa w art. 607w KPK,
- ogólna ocena danej osoby, w szczególności w świetle wcześniej popełnionych przestępstw, pozwala przypuszczać, że osoba ta może w przyszłości popełniać przestępstwa, o których mowa w art. 607w KPK.

W odniesieniu do zagadnienia „rozpytania kontrolnego” (art. 3 ust. 1 pkt 11 lit. a) jest to instytucja odpowiadająca rozpytaniu jako jednej z czynności w postępowaniu sprawdzającym. W ramach czynności sprawdzających w trybie art. 307 KPK można przeprowadzić czynność rozpytania. Jest to tzw. informacyjne rozpytanie osób, które jednak nie powinno zastępować ich przesłuchania i stanowić jego namiastki. Dokonując wpisu do SIS dotyczącego rozpytania oraz realizując taką czynność na wniosek innego państwa członkowskiego należy mieć na względzie art. 174 KPK. Stanowi on, że dowodu z wyjaśnień oskarżonego lub z zeznań świadka nie wolno zastępować treścią pism, zapisków lub notatek urzędowych. Pojęcie „rozpytania” występuje także w umowach międzynarodowych zawartych przez Rzeczpospolitą Polską (por. art. 6 ust. 1 pkt 2 lit. h *Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec o współpracy służb policyjnych, granicznych i celnych*, podpisanej w Zgorzelcu dnia 15 maja 2014 roku; Dz. U. z 2015 r. poz. 939).

Zmiana w art. 3 ust. 1 pkt 11 lit. b polega na dodaniu do obecnie funkcjonującego zakresu kontroli niejawnej i kontroli szczególnej nowej kategorii wpisów do SIS, tj. wpisów na potrzeby rozpytania kontrolnego, które może zostać wprowadzone zgodnie z prawem krajowym na wniosek organów odpowiedzialnych za wewnętrzne i zewnętrzne bezpieczeństwo państwa.

Dodatkowo w tym przypadku z listy podmiotów uprawnionych do bezpośredniego dostępu do KSI w celu dokonania wpisów do SIS, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 11 lit. b, usunięto Straż Graniczną (art. 3 ust. 1 pkt 6 lit. c i d nowelizowanej ustawy) z uwagi na to, że Straż Graniczna jedynie współdziała z innymi organami w zakresie rozpoznawania i przeciwdziałania zagrożeniom bezpieczeństwa państwa (np. terroryzmu). W związku z tym ewentualna decyzja o wprowadzeniu wpisu do SIS nie mogłaby zostać podjęta przez Straż Graniczną bez przekazania odpowiednich informacji polskim organom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo narodowe. Organy te, po analizie posiadanych informacji (również z innych źródeł), mogą podjąć działania mające na celu wprowadzanie do SIS tej kategorii wpisu. Wobec powyższego projektodawca uznał, że dostęp do systemu w przedmiotowym zakresie

przysługiwał będzie jedynie organom odpowiedzialnym za wewnętrzne i zewnętrzne bezpieczeństwo państwa.

Zmiany w art. 3 ust. 1 pkt 12 mają na celu dodanie nowych kategorii wpisów oraz ujednolicenie listy przedmiotów, zgodnie z art. 38 ust. 2 rozporządzenia 2018/1862, tj.:

- a) pojazdy silnikowe niezależnie od układu napędowego;
- b) przyczepy o masie własnej przekraczającej 750 kg;
- c) przyczepy turystyczne;
- d) urządzenia przemysłowe;
- e) jednostki pływające;
- f) silniki jednostek pływających;
- g) kontenery;
- h) statki powietrzne;
- i) silniki statków powietrznych;
- j) broń palna;
- k) blankiety dokumentów urzędowych, które zostały skradzione, przywłaszczone, utracone lub które mają charakter takich dokumentów, ale są fałszywe;
- l) wydane dokumenty tożsamości, takie jak paszporty, dowody tożsamości, dokumenty pobytowe, dokumenty podróży oraz prawa jazdy, które zostały skradzione, przywłaszczone, utracone lub unieważnione lub które mają charakter takich dokumentów, ale są fałszywe;
- m) dowody rejestracyjne pojazdów i tablice rejestracyjne pojazdów, które zostały skradzione, przywłaszczone, utracone lub unieważnione lub które mają charakter takich dokumentów lub tablic rejestracyjnych, ale są fałszywe;
- n) banknoty (o spisanych numerach) i banknoty fałszywe;
- o) sprzęt informatyczny;
- p) możliwe do zidentyfikowania części pojazdów silnikowych;
- q) możliwe do zidentyfikowania części urządzeń przemysłowych;
- r) inne możliwe do zidentyfikowania przedmioty o znacznej wartości, zdefiniowane zgodnie z art. 38 ust. 3 rozporządzenia 2018/1862.

Wskazane wyżej rozszerzenie zakresu przedmiotów wpływa bezpośrednio na odpowiednie rozszerzenie zakresu uprawnień organów, które były kompetentne do dokonywania wpisów do SIS w tej kategorii na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów – stosownie do zakresu ich zadań ustawowych.

Natomiast ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych, wojewodzie oraz Szefowi Urzędu do Spraw Cudzoziemców istotnie ograniczono zakres uprawnień do wpisu do SIS w ramach ww. kategorii przedmiotów z uwagi na potrzebę skorygowania dotychczas obowiązujących w tym zakresie rozwiązań ustawowych (art. 3 ust. 1 pkt 7 nowelizowanej ustawy) celem zapewnienia spójności zakresu tych uprawnień z przypisanymi tym organom zadaniami ustawowymi i zakresem przysługujących im (w dotychczasowym kształcie) uprawnień do wglądu do danych SIS – ograniczonym do przedmiotów wymienionych w lit. k oraz l. Analogiczne motywy leżały u podstaw modyfikacji regulacji odnoszących się do zakresu przewidzianego w art. 3 ustawy uprawnienia dostępowego ministra właściwego do spraw wewnętrznych, który jest ustawowo upoważniony jedynie do wglądu do danych SIS w zakresie określonym w lit. a–i oraz k–m.

Dyrektorowi urzędu morskiego odebrano uprawnienia do wpisu do SIS ww. przedmiotów, co ma

związek m.in. z zaleceniami Komisji Europejskiej po misji ewaluacyjnej dot. SIS, rekomendującymi ograniczenie liczby instytucji mających dostęp do systemu – co dotyczyć ma zwłaszcza instytucji, które korzystają z systemu sporadycznie. Dyrektor urzędu morskiego nigdy nie korzystał z systemu.

Dodanie art. 3 ust. 1 pkt 13 wynika bezpośrednio z opisanych wyżej zmian odnośnie do uprawnień wojewodów, Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców, ministra właściwego do spraw zagranicznych i ministra właściwego do spraw wewnętrznych. Ww. przepis zapewnia tym organom dostęp do wpisów do SIS należących do jednej z kategorii:

- a) blankiety dokumentów urzędowych, które zostały skradzione, przywłaszczone lub utracone,
- b) wydane dokumenty tożsamości, takie jak paszporty, dowody tożsamości, dokumenty pobytowe, dokumenty podróży oraz prawa jazdy, które zostały skradzione, przywłaszczone, utracone lub unieważnione.

Brzmienie tego przepisu uwzględnia konieczność objęcia wpisem do SIS tych ww. przedmiotów, które podlegają zatrzymaniu – w przeciwieństwie do uprawnienia do dokonywania wpisów „przedmiotów podlegających zatrzymaniu jako dowód w postępowaniu karnym lub postępowaniu karnym skarbowym”, które przysługuje organom ścigania, zgodnie z ich ustawowym zakresem zadań.

Analogiczne są motywy **dodania art. 3 ust. 1 pkt 14** – w zakresie uprawnień ministra właściwego do spraw wewnętrznych, które odnoszą się do podlegających zatrzymaniu skradzionych, przywłaszczonych, utraconych lub unieważnionych dowodów rejestracyjnych pojazdów i tablic rejestracyjnych pojazdów.

Art. 3 ust. 1 pkt 15 ma na celu dodanie nowej kategorii wpisów do SIS, obejmujących dane daktyloskopijne znalezione na miejscu popełnienia przestępstw terrorystycznych lub innych poważnych przestępstw będących przedmiotem postępowania przygotowawczego, jeżeli zachodzi prawdopodobieństwo, że należą do sprawcy. Projektodawca określił, że uprawnienia do wpisywania przedmiotowych danych przysługiwać będzie Policji, Straży Granicznej, Służbie Celno-Skarbowej, Żandarmerii Wojskowej i Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Uprawnienie Straży Granicznej wynika z art. 1 ust. 2 pkt 4 ustawy o Straży Granicznej, zgodnie z którym do zadań Straży Granicznej w zakresie właściwości należy m.in. rozpoznawanie, zapobieganie i wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.

Uprawnienie ABW wynika z faktu, że ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych nakłada na Szefa ABW odpowiedzialność za zapobieganie zdarzeniom terrorystycznym, a w myśl art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o ABW oraz AW – do zadań ABW należy m.in. rozpoznawanie, zapobieganie i wykrywanie przestępstw wymienionych w tym przepisie oraz ściganie sprawców. Funkcjonariusze ABW wykonują czynności operacyjno-rozpoznawcze oraz dochodzeniowo-śledcze i w tym zakresie przysługują im uprawnienia procesowe Policji wynikające z przepisów KPK.

Uprawnienie Służby Celno-Skarbowej wynika z regulacji zawartej w art. 2 ust. 1 pkt 13 i 15 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. *o Krajowej Administracji Skarbowej* (Dz. U. z 2021 r. poz. 422, z późn. zm.), według którego do zadań Służby Celno-Skarbowej należy m.in. rozpoznawanie, wykrywanie i zwalczanie przestępstw skarbowych i wykroczeń skarbowych, zapobieganie tym przestępstwom i wykroczeniom oraz ściganie ich sprawców.

Uprawnienie Żandarmerii Wojskowej wynika z treści art. 4 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. *o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych* (Dz. U. z 2020 r. poz. 431, z późn. zm.), zgodnie z którym do zadań Żandarmerii Wojskowej w zakresie właściwości należy wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ujawnianie i ściganie ich sprawców.

Uprawnienie Policji podyktowane jest treścią art. 1 ust. 2 pkt 4 ustawy o Policji, w myśl którego do

zadań Policji w zakresie właściwości należy wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.

Nadano **nowe brzmienie art. 3 ust. 3**, o treści spójnej z regulacjami zawartymi w art. 44 rozporządzenia 2018/1861 oraz z art. 59 rozporządzenia 2018/1862, odnoszącymi się do obowiązków organów uprawnionych do dokonywania wpisów do SIS. Projektodawca zaproponował, że organy wymienione w art. 3 ust. 1 są obowiązane do zapewnienia prawidłowości wpisywanych danych, ich aktualności oraz zgodności z prawem, a w przypadku uzyskania przez nie dodatkowych lub zmienionych danych ujętych w dokonany pierwotnie wpis, ciąży na nich obowiązek niezwłocznego uzupełnienia lub zmiany wpisu, a także dokonują weryfikacji i usuwają wpisy – zgodnie z wymogami rozporządzeń SIS recast.

Dodanie art. 3 ust. 4 wynika z potrzeby wyposażenia niektórych organów uprawnionych w podstawę prawną do występowania do sądu lub prokuratury (jako właścicieli wpisów do SIS), z wnioskiem o tymczasowe ograniczenie widoczności wpisów na czas trwania operacji specjalnej, o której stanowi art. 26 ust. 4 rozporządzenia 2018/1862. Szczegółowe przepisy w tym zakresie będą określone w rozporządzeniu wydanym na podstawie projektowanego art. 4 ust. 7 ustawy.

Dodanie art. 3 ust. 5 ma na celu zagwarantowanie organom uprawnionym do umieszczania w SIS wpisów odnoszących się do poszczególnych kategorii osób (zgodnie z treścią projektowanego art. 3 ust. 1 pkt 1–11 ustawy) możliwości pozyskiwania i korzystania z danych na użytek takich wpisów (zgodnie z definicją przetwarzania danych, ujętą w art. 2 pkt 18 ustawy), w tym danych daktyloskopijnych, fotografii i wizerunków twarzy (stanowiących zgodnie z art. 2 pkt 23 ustawy dane biometryczne) oraz kopii dokumentów identyfikacyjnych. Powyższe podyktowane jest dbałością o możliwość dokonania przez organy krajowe wpisów do SIS, których kompletność i jakość objętych nimi danych pozwoli na wiarygodną identyfikację osoby, której dane faktycznie widnieją w SIS w ramach dokonanego wpisu – co przyczyni się do ograniczenia ryzyka naruszania praw podstawowych innych osób skutkiem ich błędnej identyfikacji (stosownie do treści pkt 10 i 11 preambuły rozporządzenia 2018/1860). Projektowany przepis wyraźnie reguluje zakres uprawnień do przetwarzania danych SIS oraz cel, w którym są przetwarzane, w kontekście katalogu danych przewidzianych w rozporządzeniach jako składowe wpisu (art. 4 rozporządzenia 2018/1860 oraz art. 20 i 22 rozporządzeń 2018/1861 i 2018/1862). Nadto, zważywszy kwestię dostępności ww. kategorii danych – również z punktu widzenia zadań ustawowych poszczególnych organów i wynikającego z nich charakteru podejmowanych czynności – dla zwiększenia zakresu dostępności danych do wpisu do SIS przewidziano możliwość ich pozyskiwania z istniejących zbiorów danych krajowych. Powyższe, podnosząc jakość wpisu w chwili jego wprowadzania do SIS, przyczyni się do ograniczenia dodatkowych (i czasochłonnych) czynności biura SIRENE, którymi dotychczas biuro było obciążone.

8) Art. 1 pkt 5 ustawy nowelizującej – zmiana art. 4

Z uwagi na dużą ilość zmian w art. 4 ustawy, przedmiotowym przepisom nadane zostało nowe brzmienie.

Zmiana art. 4 ust. 1 pkt 4 ustawy jest konsekwencją dodania art. 3 ust. 1 pkt 4 ustawy.

Do wglądu do danych dotyczących cudzoziemców, których dane zostały wpisane do Systemu Informacyjnego Schengen dla celów odmowy wjazdu, projektodawca proponuje uprawnąć ministra właściwego do spraw wewnętrznych ze względu na wydawanie przez niego decyzji o wydaleniu zgodnie z art. 73 c ustawy z dnia 14 lipca 2006r. *o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej*,

pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz.U. z 2019 r. poz. 293, z późn. zm.). Ponadto, przed wydaniem decyzji minister właściwy do spraw wewnętrznych otrzyma możliwość ustalenia, czy wobec osoby nie istnieje wpis w SIS i będzie mógł uwzględnić ewentualny interes innego państwa, które wprowadziło wpis do SIS – zgodnie z trybem konsultacji wskazanych w rozporządzeniu 2018/1861.

Dodanie art. 4 ust. 1 pkt 5 ustawy jest konsekwencją dodania art. 3 ust. 1 pkt 5 ustawy.

Projektodawca zakłada uprawnienie następujących podmiotów do wglądu do danych dotyczących cudzoziemców, w stosunku do których została wydana decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu: minister właściwy do spraw zagranicznych, minister właściwy do spraw wewnętrznych, Straż Graniczna, Policja, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencja Wywiadu, Żandarmeria Wojskowa, Centralne Biuro Antykorupcyjne, Służba Kontrwywiadu Wojskowego, Służba Wywiadu Wojskowego, Służba Celno-Skarbowa, Służba Ochrony Państwa, Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców, wojewoda, konsul, sąd, prokuratura – zgodnie z zakresem zadań przypisanym ww. podmiotom na podstawie obowiązujących przepisów.

Zmiana art. 4 ust. 1 pkt 6 ustawy jest konsekwencją zmiany treści obowiązującego dotychczas art. 4 ust. 1 pkt 5 ustawy.

Katalog organów uprawnionych na podstawie dotychczasowych przepisów do wglądu do danych SIS dotyczących osób zaginionych - w tym osób zaginionych, które dla ich ochrony lub w celu zapobiegania stwarzanym przez nie zagrożeniom powinny być umieszczone we właściwej placówce opiekuńczej lub leczniczej - projektodawca proponuje uzupełnić o ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz wojewodę, z uwagi na potrzebę przyznania im kompetencji do dostępu do ww. kategorii danych jako organom właściwym w sprawach naturalizacji prowadzonych na podstawie ustawy z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. z 2020 r. poz. 347, por. art. 34 i art. 36 ust. 1 i 2 dotyczące uznania za obywatela polskiego, art. 39 ust. 1 i art. 43 ust. 1 dotyczące przywrócenia obywatelstwa polskiego) oraz w sprawach prowadzonych na podstawie ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2020 r. poz. 35, z późn. zm.) m. in. w przedmiocie wydania decyzji o udzieleniu cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy albo cofnięcia takiego zezwolenia (art. 104 ust. 1 i 2 i art. 109 ust. 1), zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na okoliczności wymagające krótkotrwałego pobytu (art. 180 i art. 183 ust. 1), zezwolenia na pobyt stały albo cofnięcia takiego zezwolenia (art. 201 i art. 207 ust. 1 i 2) i zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE (art. 218 i art. 223). W ww. kategorii spraw przepisy przewidują bowiem obowiązek pozyskania przez organ, (odpowiednio przez ministra lub wojewodę), przed wydaniem decyzji, informacji od innych organów (m. in. Straży Granicznej, Policji, ABW), czy wydanie decyzji pozytywnej w danej sprawie może stanowić/stanowi zagrożenie dla ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego. Proponowane rozwiązanie ułatwi pozyskanie przez organ w toku procedury administracyjnej informacji odnoszącej się do istnienia w SIS wpisu o osobie zaginionej, która m. in. w celu zapobiegania stwarzanym przez nią zagrożeniom powinna być umieszczona we właściwej placówce. Tego rodzaju informacje są niezbędne do prawidłowej oceny wniosku przez pryzmat obowiązujących w tym zakresie przesłanek, jak również stanowią podstawę do cofnięcia wydanego zezwolenia (por. art. 31 pkt 2 i art. 38 ust. 3 ustawy o obywatelstwie polskim, art. 184 w zw. z art. 100 ust. 1 pkt 4, art. 197 ust. 1 pkt 4 i art. 199 ust. 1 pkt 1 i art. 214 ust. 1 pkt 2 ustawy o cudzoziemcach).

Dodanie art. 4 ust. 1 pkt 7–10 ustawy jest konsekwencją dodania art. 3 ust. 1 pkt 7–10 ustawy.

Do wglądu do danych dotyczących dzieci, którym należy uniemożliwić podróżowanie ze względu na:

- 1) zagrożenie uprowadzeniem przez rodzica, członka rodziny lub opiekuna lub ze względu na konkretne i realne zagrożenie, że zostaną wywiezione z terytorium państwa członkowskiego lub opuszczą to terytorium,
- 2) konkretne i realne zagrożenie, że zostaną wywiezione z terytorium państwa członkowskiego lub opuszczą to terytorium oraz że staną się ofiarami handlu ludźmi lub ofiarami przymusowego małżeństwa, okaleczenia żeńskich narządów płciowych lub innych form przemocy warunkowanej płcią,
- 3) konkretne i realne zagrożenie, że zostaną wywiezione z terytorium państwa członkowskiego lub opuszczą to terytorium oraz staną się ofiarami przestępstw terrorystycznych lub wezmą udział w popełnianiu takich przestępstw lub zostaną zwербowane lub zaciągnięte do ugrupowań zbrojnych lub zmuszone do aktywnego udziału w działaniach wojennych

– projektodawca proponuje uprawnnić następujące podmioty: Straż Graniczna, Policja, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Żandarmeria Wojskowa, Centralne Biuro Antykorupcyjne, Służba Celno-Skarbowa, sąd, prokuratura – co wynika z ich ustawowych zadań.

Natomiast do wglądu do danych dotyczących osób narażonych na niebezpieczeństwo, które są pełnoletnie i którym dla ich własnej ochrony należy uniemożliwić podróżowanie, ze względu na konkretne i realne zagrożenie, że zostaną wywiezione z terytorium państwa członkowskiego lub opuszczą to terytorium i że staną się ofiarami handlu ludźmi lub przemocy warunkowanej płcią, projektodawca uprawnili następujące podmioty: Straż Graniczna, Policja, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Żandarmeria Wojskowa, Centralne Biuro Antykorupcyjne, Służba Celno-Skarbowa, sąd, prokuratura, zgodnie z zakresem ich ustawowych zadań.

Zmiana art. 4 ust. 1 pkt 11 ustawy jest konsekwencją zmiany art. 3 ust. 1 pkt 11 ustawy.

Do wglądu do danych dotyczących osób lub przedmiotów należących do jednej z kategorii, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 12 lit. a–c, e, g, h, j–l oraz bezgotówkowych środków płatniczych wprowadzonych w celu przeprowadzania kontroli niejawnej, rozpytania kontrolnego lub kontroli szczególnej projektodawca proponuje nadanie uprawnień następującym podmiotom: Straż Graniczna, Policja, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencja Wywiadu, Żandarmeria Wojskowa, Centralne Biuro Antykorupcyjne, Służba Kontrwywiadu Wojskowego, Służba Wywiadu Wojskowego, Służba Celno-Skarbowa, Służba Ochrony Państwa, sąd, prokuratura, zgodnie z zakresem i charakterem zadań, do których wykonywania ww. podmioty są uprawnione i zobowiązane zgodnie z obowiązującymi je ustawami.

Zmiana obejmująca art. 4 ust. 1 pkt 1–6, 11 i 14 ustawy w zakresie uprawnień do wglądu do danych SIS Służby Ochrony Państwa (dalej „SOP”) podyktowana jest rozszerzeniem zakresu uprawnień tego organu w stosunku do zakresu wyznaczonego w dotychczasowych przepisach (art. 4 ust. 1 pkt 9 nowelizowanej ustawy) – o nowe kategorie. Powyższe wynika z nałożenia przez ustawodawcę na SOP obowiązku rozpoznawania i zapobiegania przestępstwom wymienionym w art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. *o Służbie Ochrony Państwa* (Dz. U. z 2021 r. poz. 575).

Zmiana art. 4 ust. 1 pkt 12 i 13 ustawy jest konsekwencją zmiany art. 3 ust. 1 pkt 12, 13 i 14 ustawy.

Uprawnienia do wglądu do danych wskazanych w przedmiotowych artykułach przysługują tym samym podmiotom, które są wymienione jako uprawnione do wpisu do SIS przedmiotów

wymienionych w art. 3 ust. 1 pkt 12, 13 i 14. Wynika to bezpośrednio z treści art. 23 ust. 1 rozporządzenia 2018/1862 wskazującego, że przed wprowadzeniem wpisu państwo członkowskie sprawdza, czy w SIS istnieje już wpis dotyczący danej osoby lub danego przedmiotu. Natomiast wskazanie konsula w art. 4 ust. 1 pkt 13 ma na celu zachowanie posiadanych przez ten organ uprawnień (art. 4 ust. 1 pkt 8 nowelizowanej ustawy), zgodnych z jego zadaniami ustawowymi.

Zmiany w art. 4 ust. 1 pkt 14 mają na celu dostosowanie do nowego katalogu przedmiotów wymienionych w art. 3 ust. 1 pkt 12 lit. a–i, m, p oraz q. Natomiast z listy organów w przedmiotowym artykule wykreślono organy jednostek wojskowych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w związku z rekomendacjami zawartymi w decyzji wykonawczej Rady ustanawiającej zalecenie w sprawie wyeliminowania niedociągnięć stwierdzonych w toku przeprowadzonej w 2019 r. oceny stosowania przez Polskę dorobku Schengen w zakresie Systemu Informacyjnego Schengen (5428/20), w tym rekomendacji nr 8, tj. dokonania ponownej oceny możliwości dostępu do danych SIS wielu organów w Polsce, uwzględniając wykonywane przez nie zadania oraz fakt, iż niektóre z tych organów nie dokonywały zapytań w SIS w ostatnich latach. Organy jednostek wojskowych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej nigdy nie korzystały z systemu.

Zmiana w art. 4 ust. 1 pkt 15 ma na celu dostosowanie dotychczasowego zakresu uprawnień naczelnika urzędu skarbowego do wglądu do danych SIS (art. 4 ust. 1 pkt 10 nowelizowanej ustawy) – do nowej redakcji art. 3 ust. 1 pkt 12 ustawy (wyszczególnienie kategorii przedmiotów).

Dodanie art. 4 ust. 1 pkt 16 ustawy jest konsekwencją nowego brzmienia art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy.

Uprawnienia do wglądu do danych daktyloskopijnych znalezionych na miejscu popełnienia przestępstw terrorystycznych lub innych poważnych przestępstw będących przedmiotem postępowania przygotowawczego – jeżeli zachodzi prawdopodobieństwo, że należą do sprawcy – przysługują tym samym organom, które są wymienione jako uprawnione do wpisu SIS przedmiotowych danych w art. 3 ust. 1 pkt 15. Wynika to bezpośrednio z art. 23 ust. 1 rozporządzenia 2018/1862 wskazującego, że przed wprowadzeniem wpisu państwo członkowskie sprawdza, czy w SIS istnieje już wpis dotyczący danej osoby lub danego przedmiotu. Nadając dodatkowo Centralnemu Biuru Antykorupcyjnemu przedmiotowe uprawnienie projektodawca wziął pod uwagę regulację zawartą w art. 312 pkt 1 KPK, zgodnie z którym uprawnienia Policji w zakresie postępowania przygotowawczego przysługują także organom Straży Granicznej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Krajowej Administracji Skarbowej, Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz Żandarmerii Wojskowej, w zakresie ich właściwości.

Ponadto, nadane uprawnienia ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych oraz wojewodzie do wglądu do danych określonych w art. 4 ust. 1 pkt 1–11 wynikają z treści art. 34 ust. 2 rozporządzenia 2018/1861 oraz art. 44 ust. 2 rozporządzenia 2018/1862 wskazującego, że prawo do dostępu do danych w SIS oraz prawo do bezpośredniego wyszukiwania takich danych może być wykonywane przez właściwe organy krajowe odpowiedzialne za naturalizację, określone w prawie krajowym, do celów rozpatrywania wniosków o naturalizację.

Minister właściwy do spraw wewnętrznych – w związku z prowadzeniem postępowań o przywrócenie obywatelstwa polskiego, a także o nadanie obywatelstwa polskiego, oraz wojewoda – w związku z prowadzeniem postępowań o uznanie za obywatela polskiego, jako organy prowadzące ww. czynności powinny mieć dostęp do wszelkich rejestrów zawierających informacje o cudzoziemcach w kontekście oceny zagrożenia dla bezpieczeństwa państwa lub porządku publicznego. W trakcie tych postępowań organy te są zobowiązane do ustalenia na podstawie wszelkich dostępnych informacji, czy

nabycie przez daną osobę obywatelstwa polskiego nie stanowi zagrożenia dla bezpieczeństwa państwa lub porządku publicznego. W przypadku istnienia zagrożenia, organy te są zobowiązane do wydania decyzji negatywnej na podstawie przepisów ustawy z dnia 2 kwietnia 2009 r. *o obywatelstwie polskim* (Dz. U. 2020 r. poz. 347). Dodatkowo, w przypadku postępowania o nadanie przez Prezydenta RP obywatelstwa polskiego, minister właściwy do spraw wewnętrznych jest zobowiązany do przedłożenia Prezydentowi RP opinii dotyczącej cudzoziemca w przedmiocie zagrożenia dla bezpieczeństwa państwa i porządku publicznego.

Zmiana w art. 4 ust. 2 oraz 5 pkt 1 ma na celu dostosowanie do nowego katalogu przedmiotów określonych w art. 3 ust. 1 pkt 12 lit. a–c, m oraz p (art. 4 ust. 1 pkt 7 lit. a, b oraz f) nowelizowanej ustawy), które przysługują w trybie pośrednim do wglądu organom samorządowym właściwym w sprawach rejestracji pojazdów wyłącznie w związku z wykonywaniem obowiązku rejestracji pojazdów określonego w art. 73 i 74 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – *Prawo o ruchu drogowym* (Dz. U. z 2021 r. poz. 450, z późn. zm.) w celu sprawdzenia, czy zgłoszone do rejestracji pojazdy nie zostały skradzione, przywłaszczone lub nie są poszukiwane jako dowód w postępowaniu karnym.

Dodanie art. 4 ust. 3 i 4 oraz 5 pkt 2 i 3 ma na celu dostosowanie zakresu uprawnień, w związku z brzmieniem art. 46 rozporządzenia 2018/1862, który umożliwia organom odpowiedzialnym za wydawanie dowodów rejestracyjnych lub za zapewnianie zarządzania ruchem w odniesieniu do jednostek pływających (w tym silników jednostek pływających) i statków powietrznych (w tym silników statków powietrznych) dostęp do danych wprowadzonych do SIS, zgodnie z art. 38 ust. 2 rozporządzenia 2018/1862, wyłącznie w celu sprawdzenia, czy jednostki pływające (w tym silniki jednostek pływających) oraz statki powietrzne (w tym silniki statków powietrznych), o których rejestrację zwrócono się do tych organów lub które podlegają zarządzaniu ruchem, zostały skradzione, przywłaszczone, utracone lub są poszukiwane jako dowód w postępowaniu karnym.

Przedmiotowe przepisy dają uprawnienia do wglądu, w trybie pośrednim, staroście lub właściwemu polskiemu związkowi sportowemu w rozumieniu ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. *o sporcie* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1133) oraz w trybie bezpośrednim – Prezesowi Urzędu Lotnictwa Cywilnego wyłącznie w związku z wykonywaniem obowiązku rejestracji statków powietrznych, określonego w art. 34, 35 i 37 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – *Prawo lotnicze* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1970, z późn. zm.) oraz w związku z wykonywaniem obowiązku rejestracji jednostek pływających, określonego w art. 23 i 39 ustawy z dnia 18 września 2001 r. – *Kodeks morski* (Dz. U. z 2018 r. poz. 2175, z późn. zm.) oraz w art. 4 ustawy z dnia 12 kwietnia 2018 r. *o rejestracji jachtów i innych jednostek pływających o długości do 24 m* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1500) w celu sprawdzenia, czy zgłoszone do rejestracji statki powietrzne (w tym silniki statków powietrznych) oraz zgłoszone do rejestracji jednostki pływające (w tym silniki jednostek pływających) nie zostały skradzione, przywłaszczone lub nie są poszukiwane jako dowód w postępowaniu karnym.

Zmiana w art. 4 ust. 7 ma na celu uaktualnienie delegacji ustawowej w związku z brzmieniem art. 46 rozporządzenia 2018/1861 oraz art. 61 rozporządzenia 2018/1862 poprzez rozszerzenie trybu i zasad współpracy organów uprawnionych z biurem SIRENE, jak również określenie postępowania w przypadkach ujawnienia tożsamości przywłaszczonej oraz trybu i zasad współpracy z centralnym organem technicznym KSI oraz krajowym biurem SIRENE. Ww. normę kompetencyjną doprecyzowano też poprzez wskazanie – w kontekście współpracy organów uprawnionych z biurem SIRENE – konieczności uregulowania w przepisach wykonawczych zakresu wymiany informacji uzupełniających, którą przewiduje art. 37 ustawy – zasadniczo uwzględniając potrzebę, by w przepisach rozporządzenia

dokonać uszczegółowienia informacji dodatkowych przekazywanych do biura SIRENE zwłaszcza w przypadku trafień na terenie RP wpisów krajowych.

Dodanie art. 4 ust. 8 i 9 ma na celu wskazanie, że uprawnienie do weryfikacji dopasowań opierających się na porównaniu danych biometrycznych przysługuje Centralnemu Laboratorium Kryminalistycznemu Policji, którego zadaniem, zgodnie z § 3 Statutu Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji, jest tworzenie warunków do techniczno-kryminalistycznego zabezpieczania procesu zapobiegania i zwalczania przestępczości, rozwoju techniki kryminalistycznej oraz wykonywanie badań z zakresu kryminalistyki. Przewidziano również, że minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, sposób i tryb przetwarzania danych biometrycznych SIS oraz wzory dokumentów wykorzystywanych przy przetwarzaniu tych danych, uwzględniając szczegółową procedurę postępowania i warunki techniczne przy pobieraniu, rejestrowaniu i przekazywaniu tych danych, a także weryfikacji dopasowań opartych na porównaniu danych biometrycznych.

Dodanie art. 4 ust. 10 jest konieczne z uwagi na przetwarzanie danych SIS zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa dotyczącymi ochrony danych, tj. regulacji ogólnych zawartych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. Urz. UE L 119 z 4.05.2016, s. 1, z późn. zm.) oraz przepisami ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości (Dz.U. z 2019 r. poz. 125).

9) Art. 1 pkt 6 ustawy nowelizującej – zmiana art. 9 ustawy

Art. 9 ustawy definiuje Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych jako organ uprawniony do przekazania niżej opisanej sprawy Europejskiemu Inspektorowi Ochrony Danych, w celu podjęcia działań mediacyjnych. Jeżeli państwo członkowskie, inne niż państwo dokonujące wpisu, posiada dowody wskazujące, że jeden z elementów danych zamieszczony we wpisie jest niezgodny ze stanem faktycznym lub jest przechowywany niezgodnie z prawem, jak najszybciej informuje o tym państwo członkowskie dokonujące wpisu. Państwo członkowskie dokonujące wpisu sprawdza te informacje oraz, w razie konieczności, niezwłocznie koryguje lub usuwa zakwestionowany element danych. Jeżeli państwa członkowskie nie są w stanie osiągnąć porozumienia w terminie dwóch miesięcy od stwierdzenia istnienia dowodów, państwo członkowskie, które nie wprowadziło wpis, przekazuje sprawę odpowiednim organom nadzorczym i Europejskiemu Inspektorowi Ochrony Danych, którzy podejmują decyzję.

Zmiana art. 9 polega na powiązaniu wyżej przywołanej sytuacji z aktami prawa unijnego dotyczącymi SIS, tj. art. 44 ust. 6 rozporządzenia 2018/1861 oraz art. 59 ust. 6 rozporządzenia 2018/1862.

10) Art. 1 pkt 7 ustawy nowelizującej – zmiana art. 21 ust. 1 ustawy

Zmiana w art. 21 ust. 1 ma na celu uaktualnienie delegacji ustawowej w związku z brzmieniem art. 48 rozporządzenia 2018/1861 oraz art. 63 rozporządzenia 2018/1862 poprzez dodanie kwestii dotyczącej tworzenia odsyłaczy pomiędzy wpisami w SIS.

11) Art. 1 pkt 8 ustawy nowelizującej – zmiana art. 22 ust. 2 ustawy

Zmodyfikowanie treści art. 22 ust. 2 ma na celu wskazanie sposobu realizacji pośredniego dostępu

do danych SIS przez organy wymienione w art. 4 ust. 4 ustawy nowelizującej.

12) Art. 1 pkt 9 ustawy nowelizującej – zmiana art. 23 ustawy

Z uwagi na dużą ilość zmian art. 23 ustawy nadano nowe brzmienie. Zmodyfikowano treść art. 23 *ustawy o udziale RP w SIS i VIS* dostosowując go do rozporządzeń europejskich dotyczących SIS recast, biorąc pod uwagę głównie brzmienie art. 53 rozporządzenia 2018/1861, dot. terminów weryfikacji wpisów dotyczących osób oraz art. 55 rozporządzenia 2018/1862, wskazującego przesłanki usunięcia poszczególnych wpisów z SIS.

13) Art. 1 pkt 10 ustawy nowelizującej – zmiana art. 25 ustawy

Z uwagi na zakres nowelizacji norm ujętych w art. 25, zredagowano nowe brzmienie tego artykułu.

Zmodyfikowanie treści art. 25 ust. 1 wynika z potrzeby sprecyzowania zakresu przedmiotowego szkoleń pracowników/funkcjonariuszy organów uprawnionych do dostępu do SIS (jak również VIS, skoro poprzez KSI realizowane są uprawnienia dostępowe użytkowników obu tych systemów) poprzez wskazanie zasadniczych elementów systemu szkoleń – stosownie do postanowień art. 14 rozporządzeń 2018/1861 i 2018/1862 oraz mając na uwadze intencje prawodawcy wyrażone w treści pkt 12 preambuł obu ww. rozporządzeń i wynik wykładni celowościowej i systemowej ich norm (co do objęcia tym zakresem także zagadnienia jakości danych).

Zmodyfikowana treść art. 25 ust. 2 podyktowana została zapewnieniem spójności regulacji krajowej traktującej o kwestii szkoleń z treścią art. 14 ust. 1 rozporządzeń 2018/1861 i 1862, w których odbywanie szkoleń okresowych po przyznaniu dostępu do danych SIS przez personel organów mających prawo dostępu do SIS zostało literalnie wyrażone, niezależnie od odbycia szkolenia przed przyznaniem tego dostępu. Przy tym w ww. przepisie – odmiennie od warunkowości odbycia szkolenia dostępowego dla upoważnienia nadawanego pracownikowi/funkcjonariuszowi do tego dostępu (zdanie 1 tego ustępu zachowuje w tym względzie dotychczasowe brzmienie tej regulacji) – konieczność odbycia szkoleń okresowych ujęto w formule ogólnego obowiązku ustawowego, który doprecyzowany został przez odwołanie do terminów, które dla realizacji tych szkoleń określone zostaną przez organ uprawniony, tj. inspektora ochrony danych, który w ramach danego organu opracowuje program szkolenia jego personelu i niezależnie nadzoruje przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i ochrony danych w tym organie. Przywołany w ww. przepisie „program szkoleń” – według obowiązującego obecnie §2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 11 grudnia 2019 r. w *sprawie sposobu przeprowadzania szkoleń z zakresu bezpieczeństwa i ochrony danych przetwarzanych poprzez Krajowy System Informatyczny (KSI) oraz kwalifikacji osób uprawnionych do przeprowadzania tych szkoleń* (Dz. U. poz. 2405) – stanowi podstawowy dokument, w oparciu o który prowadzone są szkolenia osób realizujących uprawnienia dostępowe upoważnionego organu.

Zmodyfikowana treść art. 25 ust. 3 ma na celu uaktualnienie delegacji ustawowej również w związku z brzmieniem art. 14 rozporządzeń 2018/1861 i 2018/1862 (powołanych już w kontekście ust. 1 tego artykułu) poprzez uszczegółowienie zakresu tematycznego zagadnień, które muszą być realizowane podczas szkoleń – w ramach ogólnego zakresu przedmiotowego wskazanego w ust. 1 art. 25. Dodatkowo, treść wyrażonej tu normy kompetencyjnej ma na celu nadanie odbywanym szkoleniom wymiaru funkcjonalnego poprzez modyfikację uwarunkowania zakreślonego dla organu wydającego przepisy wykonawcze, tj. wskazanie w tym zakresie na konieczność zapewnienia możliwości pełnego korzystania z funkcji SIS (jak również VIS, co wskazano już powyżej) – zgodnie

z celem szkoleń określonym w pkt 12 preambuły rozporządzeń 2018/1861 i 2018/1862).

Zmodyfikowana treść art. 25 ust. 4 ma na celu uaktualnienie delegacji ustawowej poprzez uszczegółowienie, iż rozporządzenie ma regulować również zagadnienie ewidencji użytkowników końcowych oraz użytkowników indywidualnych.

14) Art. 1 pkt 11 ustawy nowelizującej – zmiana ogólna niektórych terminów użytych w ustawie

Użyte w ustawie wyrażenia „system krajowy N.SIS II” zastąpiono odpowiednio terminami „system krajowy N.SIS”. Zmiana dotyczy wszystkich miejsc występowania wyżej wskazanych zwrotów w różnym przypadku. Wprowadzone zmiany mają charakter redakcyjny, a ich wprowadzenie wiąże się ściśle z potrzebą ujednolicenia nazewnictwa w prawie krajowym z nomenklaturą obowiązującą w prawie wspólnotowym. Wskazane zmiany są związane z wprowadzeniem nowej definicji, a mianowicie „system krajowy N.SIS”.

15) Art. 1 pkt 12 ustawy nowelizującej – zmiana art. 26 ust. 2 pkt 1 ustawy

Ponieważ rozporządzenia europejskie dot. SIS recast mają zasięg ogólny, wiążą w całości i są bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich, zmodyfikowano brzmienie art. 26 ust. 2 *ustawy o udziale RP w SIS i VIS*, wskazując zadania centralnego organu technicznego KSI, do którego należy: utworzenie, zapewnienie funkcjonowania, utrzymanie i dalsze rozwijanie KSI.

16) Art. 1 pkt 13 ustawy nowelizującej – zmiana art. 27 ustawy

Z uwagi na fakt, że w aktualnie obowiązującej *ustawie o udziale RP w SIS i VIS* przepis art. 27 zawierał zadania związane zarówno z Wizowym Systemem Informacyjnym (VIS), jak również z Systemem Informacyjnym Schengen (SIS), projektodawca pozostawił w zaproponowanym brzmieniu wszystkie zadania związane z VIS. Jednocześnie, przy precyzowaniu (przykładowego, otwartego) katalogu obowiązków COT KSI w kontekście udziału w SIS wzięto pod uwagę zakres zadań wynikający wykładniczo z norm zawartych w art. 10 ust. 1 rozporządzeń 2018/1861 i 2018/1862, do których odwołano się już w pkt 3 art. 27 (przy czym treść norm unijnych wskazuje cele/zadania realizowane jako wynik przyjęcia stosownych środków, w tym dotyczących bezpieczeństwa), by uniknąć zbędnego powielania tych treści, co też niweczyłoby sens ww. odwołania. Wynikiem powyższego stało się pominięcie części obowiązków COT KSI, które ujęto w ustawie dotychczas. W kontekście dbałości o brak nadregulacji w projekcie zachowano więc: a) obowiązki ujęte w dotychczasowej treści pkt 1 i 2 ust. 2 art. 27 ustawy w formule uzupełnionej o obowiązek dbałości o sferę techniczną, za pośrednictwem której odbywa się realizacja przez użytkowników krajowych uprawnień i obowiązków w zakresie SIS w wymiarze faktycznym (zapewnienie niezakłóconej dostępności danych SIS) – ujęte aktualnie w pkt 4 art. 27, którego treść zbliżona jest do regulacji zawartej w pkt 5 art. 27 dotyczącej VIS oraz b) obowiązek ujęty w dotychczasowej treści pkt 8 ust. 2 art. 27 ustawy (tj. przekazywanie organowi zarządzającemu systemem centralnym SIS II wykazu organów uprawnionych w trybie bezpośrednim – ujęty aktualnie w pkt 6 art. 27 i analogiczny do treści pkt 7 art. 27 dotyczącego VIS).

Zgodnie zatem z projektem w celu realizacji zadań wskazanych w art. 26 ust. 2 centralny organ techniczny KSI jest w szczególności zobowiązany do:

- 1) przestrzegania obowiązujących protokołów i procedur technicznych w celu zapewnienia kompatybilności Krajowego Systemu Informatycznego (KSI) z systemem centralnym SIS oraz Centralnym Wizowym Systemem Informacyjnym;
- 2) zapewnienia, aby dane SIS przechowywane w kopii krajowej były, dzięki automatycznym

aktualizacjom, identyczne i spójne z danymi przechowywanymi w systemie centralnym SIS II oraz aby wyszukiwanie przeprowadzone w kopii krajowej prowadziło do wyniku równoważnego wynikowi wyszukiwania w bazie danych systemu centralnego SIS;

3) realizacji zadań wskazanych w art. 10 ust. 1 rozporządzenia 2018/1861 oraz art. 10 ust. 1 rozporządzenia 2018/1862;

4) umożliwienia organom uprawnionym, wskazanym w art. 3–4, przetwarzania danych SIS poprzez Krajowy System Informatyczny (KSI), w szczególności poprzez zapewnienie im niezakłóconej dostępności danych SIS oraz udzielania tym organom niezbędnych informacji do prawidłowego wykonywania przez nie zadań w zakresie uczestnictwa w Systemie Informacyjnym Schengen;

5) umożliwienia organom, o których mowa w art. 5–7, przetwarzania danych VIS poprzez Krajowy System Informatyczny (KSI) oraz udzielania tym organom niezbędnych informacji do prawidłowego wykonywania przez te organy zadań w zakresie uczestnictwa w Wizowym Systemie Informacyjnym;

6) przekazywania organowi zarządzającemu systemem centralnym SIS wykazu organów, o których mowa w art. 3 ust. 1 i art. 4 ust. 1 i 3 oraz zmian w tym zakresie;

7) przekazywania Komisji Europejskiej listy organów, o których mowa w art. 5–7;

8) współpracy z jednostką krajową Europolu w zakresie udzielania zgody na dostęp Agencji Unii Europejskiej do spraw Współpracy Organów Ścigania (Europol) do danych VIS;

9) zapewnienia rejestrowania wszystkich przypadków, w których uzyskano dostęp do danych lub wykorzystano dane w inny sposób poprzez Krajowy System Informatyczny (KSI).

17) Art. 1 pkt 14 ustawy nowelizującej – zmiana art. 28 ustawy

Zmiana w art. 28 ma na celu uaktualnienie delegacji ustawowej poprzez odniesienie do art. 27 pkt 7 (art. 27 ust. 1 pkt 10 nowelizowanej ustawy), tj. zapewnienia rejestrowania wszystkich przypadków, w których uzyskano dostęp do danych lub wykorzystano dane w inny sposób poprzez Krajowy System Informatyczny (KSI).

18) Art. 1 pkt 15 ustawy nowelizującej – zmiana art. 29 ust. 2 i 3 ustawy

W art. 29 *ustawy o udziale RP w SIS i VIS*, w celach porządkowych zmodyfikowano ust. 2 i 3 w zakresie odnoszącym się do uchylonych przepisów Konwencji Wykonawczej Schengen poprzez odwołanie się do aktualnych, właściwych przepisów rozporządzeń 2018/1861 i 2018/1862.

19) Art. 1 pkt 16 ustawy nowelizującej – zmiana art. 34 ust. 1 ustawy

Zmiana w art. 34 ust. 1 ustawy polega na dookreśleniu, iż w przypadku dokonywania zmian w KSI po jego uruchomieniu, mających wpływ na bezpieczeństwo w zakresie, o którym mowa w art. 10 rozporządzeń 2018/1861 i 2018/1862, centralny organ techniczny KSI jest obowiązany – przed wdrożeniem tych zmian – do uzyskania pisemnej opinii ministra właściwego do spraw wewnętrznych w zakresie spełnienia przez KSI wymogów określonych w art. 4 i art. 9 rozporządzeń 2018/1861 i 2018/1862, a także opinii Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych. Projektodawca poprzez zamieszczenie odwołania do właściwych w tej materii przepisów rozporządzeń 2018/1861 i 2018/1862 doprecyzowuje kwestie zmian w KSI – eliminuje tym samym wątpliwości, w jakich przypadkach centralny organ techniczny KSI jest obowiązany do uzyskania opinii ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz opinii Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

20) Art. 1 pkt 17 ustawy nowelizującej – zmiana art. 35 ust. 1 ustawy

Zmiana w art. 35 ust. 1 ustawy polega na powiązaniu odwołania do zasad określonych w podręczniku SIRENE z aktualnymi przepisami prawa unijnego dotyczącymi SIS, tj. art. 8 ust. 4 rozporządzeń 2018/1861 i 2018/1862 (poprzednio art. 8 ust. 4 rozporządzenia 1987/2006 oraz art. 8 ust. 4 decyzji 2007/533/WSiSW).

21) Art. 1 pkt 18 ustawy nowelizującej – zmiana art. 37 ustawy

Zmiana w art. 37 ust. 1 i 2 wynika z nowych obowiązków i uprawnień przypisanych biuru SIRENE na mocy art. 7 rozporządzenia 2018/1861 oraz art. 10 rozporządzenia 2018/1862. Ponadto, zmiana przedmiotowego przepisu wynika z faktu, że art. 7 ust. 2 rozporządzenia 2018/1862 wprost wskazuje, iż każde biuro SIRENE musi mieć, zgodnie z prawem krajowym, łatwy bezpośredni lub pośredni dostęp do wszelkich stosownych informacji krajowych, w tym krajowych baz danych i wszelkich informacji dotyczących wpisów swojego państwa członkowskiego, a także do fachowego doradztwa, tak by móc podejmować działania w odpowiedzi na wnioski o informacje uzupełniające w szybki sposób i w terminach określonych w art. 8 rozporządzeń 2018/1861 i 2018/1862.

V. KONIECZNOŚĆ NOTYFIKACJI PROJEKTU

Projektowany akt prawny nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega procedurze notyfikacji określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. *w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych* (Dz. U. Nr 239 poz. 2039, z późn zm.).

Projektowany akt prawny nie wymaga przedłożenia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

VI. UMIESZCZENIE PROJEKTU W BIULETYNIE INFORMACJI PUBLICZNEJ

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn.zm.), projekt został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

VII. ZGODNOŚĆ Z PRAWEM UNII EUROPEJSKIEJ

Przygotowanie projektu ustawy nowelizującej zostało poprzedzone szczegółowymi analizami prawnymi dotyczącymi prawodawstwa Unii Europejskiej, jak i krajowego – w zakresie wynikającym z wymogów związanych z udziałem Polski w Systemie Informacyjnym Schengen.

Mając powyższe na względzie stwierdzić należy, że regulacje projektu są zgodne z prawem UE.

Projekt ustawy nowelizującej dostosowuje prawo polskie i umożliwia wykonywanie następujących aktów prawnych:

- rozporządzenia 2018/1860;
- rozporządzenia 2018/1861;
- rozporządzenia 2018/1862.

Projektowana ustawa nie wpływa na działalność podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, w tym mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Przedmiotowy projekt nie został przekazany, zgodnie z § 32 ust. 2 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów, do koordynatora oceny skutków regulacji w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, celem zaopiniowania.